

**R.D. Iacobi Marchantii, Pastoris Et Decani Covviniensis
SS. Theolog. Professoris, Rationale Evangelizantium**

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

[Lectio XIII. De Septem Christi Verbis in Cruce. Pater ignoset illis, quia
nesciunt quid faciunt.]

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56372](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-56372)

Matt.12. se Filiu[m] Dei debebat ostendere. Si adhuc generas Non suam fecis injuriam, non attendit paenam: tio prava & adulteria signum queritur; non ei dabitur sed his a quibus patitur, compaticiū; quibus vulneratur, iudicatur, vitsm procurat à quibus occidi quiritur: De quo erroris fonte Iuda in talia blasphemias P[ro]f. 103. veneratur. Quis vobis Magister tradidit, diligenter, derrebant misericordia, ego au tem orabam: Nō qua doctrina perquisist, illum Regem Israel credere, habecatia armatur ut citoatur, oī ipsam charitatem Filium Dei, qui p[ro]p[ri]o crucifigione fineret, aut a tempore. In lectulo amoris constitutus, iunctus obli- fitione liberum corpus excusaret? Non haec vobis leges, propria vita salutem lucens praesertim alorum refutavit, aut Prophetarum ora cecinerunt. Non leprosum amorem eorum, deo in clamat: Pater ignoce il- gisticus, Dominus descendit de cruce, sed Dominus regis. Habent emphasmagula verba. Idem enim gravat à ligno H[ab]ec. Leo. Addit S. Hieronymus est, ac si dicat:

1. Non clam ad te, ut ad severum iudicem; sed venientem descendere, an de sepulcro mortuum resur- gere? Resurrexit, & non credidisti? Et si descenderes, nominius suavitatem, perque amorem & obedi- enciam, quam tibi exhibeo ut Patti, obsecro, Pater ignoce illis.

2. Non iolum Iudei de communi plebe h[ab]ec blasphemabant, sed & Principes Sacerdotum cum Sanguis Abel quondam ad te clamavit. Via- Scribis & Senioribus, dicentes ad vicem in ira dictam advocans e celo & iustitiam: Sanguis Allos salvestris, eipsum non posse. Quibus meus implorat Misericordiam, Pater ignoce il- dicimus: sialos salvos fecit, non debuit ut malefici- ator puniri, sed ut bene factor remunerari. Ecce nisi spinæ verticis mei, Clavi manus pedesque h[ab]ec ioculis improprie, oī impuniti si quod san- transfigentes, angulaque corporis mei. Vulnera, t[em]p[or]is & divinum, mortuos fulcisse, agros sa- tot suauit lingue, torque ora aperta, que subiunctis p[re]dictis reflectisse, m[er]ita operaque effera: non magis ad te clamauit: Pater ignoce illis.

id congitu eius exaltationi, quam opprobrio si 4. Lacrymas offero in compassionem, dolores

alios salvos fecit, potius & seipsum, sed noluisse in satisfactiōne, sanguinem in ablutionem, ani-

salvum facere, ut alios salvos facere, lycum pro-

mam & vitam in premium & redēptionem & h[ab]ec omnia condam haec, vocem reprobant: Pater igno-

ce illis.

3. Milites quoque ei improperebant, alludentes ad titulum Piatu[m]: Satis Rex Iudeorum, salvum te

fac, denique & latrones, aut saltem unus illorum, super se pronuntiavit, dum dixerunt: Sanguis e-

um blasphemis afficiabat. Ecce quomodo Christus pro nobis factus est in figuram contradicitur

& qualis figura ad sagittam omnis impia lingue,

quo d[omi]n[u]s aperit populum, non fungus ultorius: &

O admittandam patientiam, inter blasphemias pen-

ditus in cruce, cui acclamat: Sanctus, Sanctus,

Sanctus in caelsti fede.

LECTIO XIII.

DE SEPTEM CHRISTI VERBIS
IA CRUCE.

Pater ignoce illis, quia neſciunt quid faciunt,

De Primo Verbo.
Sistem sonis in Cruce
Christus velut Cythara aut Lyra sonora in

Crucis ligno diffluit, membris nervis, que omib[us] protens chordam instar: ideo fe-

stimplicem ibi edidit sonum, pas autibus animis quearentis excipendum.

Primus sonus fuit compassio[nis] misericordia erga Ius crucifixores. Pater ignoce illis, qui teat ut hoc aut quid faciunt. Non habet ubi qui teat ut hoc durissimo cruci in lecto, angustiis & doloribus un- dique confundatur. Oculos interim in calum erigit fanguine & lacrymis madentes, vocemque ad Patrem dirigunt ut iganem de celo ad vocet, sua humilitas, patet, caritas. Haec omnia p[re]ven- ultiorem iniurie ac necis crudelissime, sed util- lent, & ploros ponderant, quam eorum iniurias or- lum suis potius extinguat lacrymis, & pia p[re]ce- pud. P[ro]t. Et imperat eige filius, quia prorsus peccato-

Emphasis
verbiorū
Pater ignoce illis
in varietate
P[ro]f. 103.

5. Appello à sententia crudelis viodiata, quam facit, ut beatus apostolus, dum dixerunt: Sanguis e-

um super nos. Hanc cupio reticulam Throno tu-

stu probosis factus est in figuram contradicitur

& qualis figura ad sagittam omnis impia lingue,

quo d[omi]n[u]s aperit populum, non fungus ultorius: &

Idem hanc vocemmittit: Pater ignoce illis.

6. Ego pro illis ex amore patior, ut mihi & illis

tota benignitas compareat: & hinc needum tibi

ex in cordis ponentiam offerant, ego pro illis

gemitus & inspira ex parte cordis edoco, quas sine

gula dicunt: Pater ignoce illis.

7. Ego pro me oratio in Horti angustiis consti-

tutus ut transferret a me Calicem passionis, sed iob

conditione rogavi. Nunc abolitur obsecro, ut ab

eis auferas Calicem damnationis: quia haec est vox

plenissima, max & extremae charitatis: Pater igno-

ce illis.

8. Hodie dies remissionis est dies, tempus

universalis, libilis, hora sacrificii valoris infiori,

hora redēptionis copioꝝ, solutiōne perfecta,

dies circumfusi mei quo pacem dāb[us] et[er]na, dies

quo aperiuntur Portes Iauens. Omnia haec tuba

continuarebant vocem. Pater ignoce illis.

9. Grandis portio petitiōne patre, obliviscitur, &

non puntat necem victimi filii iuk. Sed ipse filius

peccati, ipse Sacerdos, ipse Victimā. Cianas ad Pa-

trim vulnera, dolores, ac omnia membra. Climax

10. Et imperat eige filius, quia prorsus peccato-

⁴⁵
Habet de Regno Dei, quam Apostoli, qui tempo-

rale aliquod Regnum Christi expectabat. Fir-

mea, obumbrasti super caput meum in die belli. En-

tiorem quoque habet, quia eum Regem & gratiarum actio pro felici obumbratione. Additum

Dominum, Deumque confiteitur, dum negat eum autem ibidem: Dixi Domine, Deus meus es tu, exau-

Petrus. Judas vendit, discipuli fugiunt, non aucti ⁴⁶ di Domine vocem deprecationis mea. An oī haec vox

conferat. Sic testis est maiestatis, locus flet calas deprecationis; Memento meum dum veneris in regne

mitatis; & palam profiteretur Regem, quem certius ⁴⁷ sum? Certè non defuit huic latroni obumbratio,

suplicii sui conformem. Cum fide autem gran-

falem interna efficacissima, ab illo qui extendit

dis spes jungitur & fiducia, dum ab eo expectat alas in cruce, in die belli, ut sub velamento illarum

salutem, qui ad extreman adactus est necesse

colligere terpullos suos sicut Gallina, & illos vivi-

tatem; dumq; post totam vitam in latrociniis ex-

ficeret sicut Pelicanus, non solum pennis exten-

actam in vita extremo, & quasi in inferni fauci-

dens, sed & sanguinem fundens. O felix umbra,

dus existens, nihilominus perat. O magnum si-

sub qua vivit, quicumque vivit! De hac etiam

scriptum est: Seapulus suis obumbrabit tibi, & sub ⁴⁸ P. 1. 192

pennis eius sperabis. Sed dicamus cum SS. Patribus R. 1. 192

que perfecta conversione & penitentia cum humili-

itate coniuncta. Non enim auder petere regni

commodum fuisse huic latronem, vita inaudita

parvum, sed cum humilitate & contritione regni

cordis dicit: Memento mei, ut vel saltem particeps

ledicba, cum paternorum nos comminabatur, sed &

hiam micarum cadentium è mensa tua, instat ca-

telli, dum a sceleris tegi, & incolore tua in regno tuo.

Similiter confiteretur delicta sua, dum se digna factis

reciperet prædictas; diu in peccati, tum suu, tum

alieni, offendit, dum redarguit solum in peni-

tentem; ipse verò in parvam penitentia lubebat

etiam patitur, & defendit gloriam & innocen-

tiam Domini: Huius ille mali gestis. Quæ quidem

defensio ex Christi amore processit. Quid ultà ad

veram penitentiam requiremus? Quiniam dō ex

sententia S. Cypriani S. Augustinus vocat cum

Martyrem, i. r. de anima c. 3. ubi ait: Latro ille non

lumen sub humanitate mortis latuit: sed nunc de-

ante cruentum Domini scelator sed in cruce confessor.

deum in cruce candelabrum sublevari m. s. ut que-

quo presidium quanæaque captatur contra Baptismi

qui in Ecclesia domi sunt, hinc illuminetur. Scido-

matus Sacramentum. à S. Cypriano inter Martyres rura hunc modum lucis ploribus in loco, Ex epis-

copiæ, qui suo sanguine baptizantur. Tanto lumen per rimas effundit, ita ut dominus tenebris quo-

namque pondere appensum effundat eum qui bonum propè erat; ex radiis illius illufratæ fuerit. Plant lu-

appendere, quod confessus est Dominum crucifixum, cebat & ardibat hic ignis ille q; omni Dominus venit

quantum si fuisset pro Domino crucifixus. Tanti enim mutare interram, & misericordia perfusis oleo,

fides eius de ligno floruit, quando discipulorum mar-

probrisque & blasphemis iudicorum, eu flammæ quo-

erunt. Illi enim desperaverunt de moriente, sile spera-

dam agitans flammas dicit in celum, quibus Latro-

vis in commemorationem. Doluerunt illi tanquam homi-

nū morienti, credidit ille regnaturū post mortem. Hæc

cautus sum tuus erga Dominum & compassionis communis.

Latro an- S. Aug. Sed quicquid si hac de re, an baptizatus Hæc ille.

baptizatus

tuus, fuit baptismo sanguinis, quia nou fuit baptisa-

Secundum hæc est notatione digna, ut obser-

vatur Ambrosius, Dominum semper plus in bistro, Deus se-

rus; bapi. 2. tum rectè dixeris baptismum sanguinis, quam rogaueris. Rogat ille ut Christus menet sit per plus

hoc est gratia Spiritus S. qui ubi vult spirat & cō-

functionem ingenerans, omnia criminis & luxu-

minus oī post aliq[ue] dies id perficitur; ita hodie quam

inquirunt tantum se memorem fore dicunt, sed al-

littera ei consiliorum regni & visionem gloria for-

bita conversionis, & rata fidei? Respondet S. Vi-

centius Petrus, apłum ad dextiram fuisse Christi

in paradiso significans. O benignus admis-

titur Iis qui mutus erat & surdus ad convitum, a-

collocatum vestis Aquilonem, & ide in merito

peccatorum Christi obumbrasse illū & vir-

gum judicis promisso, quali ne dūt quen- tiam

tute illius excusat fuisse ad conversionem. An nō honorata, ubi forem effectus gratiam, quam pe-

umbra Petri sanabat ægrios? Quidam & Christi rebaru-

Qui amplius, i.e. qui Cyprianus & Stephanus

de quo scriptum est: Spiritus oris nōr. Christus Do-

labores Sanctorum? Quid in annos tormenta?

minus caput & impetravit nobis, quidiximus: In Vana hora collationem est ei præmissum, ad quod illi por-

tembra tua uenimus in gentibus. Huc etiam appli-

cit discrimina per conversionem. Qui tulerunt pondus

de a

dei & xistos nedum sunt ingessi, qui undecima
venit hora, iugeditur. Nempe oportune accessit,
quando Flaminus Cladius a Paradio removet-
eretur quando Scala Crucis eret, qui ascendebat
in Calum quando Clavis David portas om-
nes & omnia impedita referabat. Intra in-
gressus est per fenestras lapicis Latro, quia illa
jam aperita erant, per vulnera aferendit Salvatoris,
& dupli em erant et thelaurum, praetensis gratiae, &
futurae glorie. Autem mavis, ipse prima præda fu-
it Christi cui nonne apud Prophetam est, *Velo-
ter spolia de trahere, festina prædare*: prima, in qua
prædatis cruce. Quia de Christo in circu[m] alcen-
dente prædictum erat: *Carlo[n]us Leonis Iuda, ad pra-
dam ascendisti E[st] mihi. O felix p[re]dator! O felix præ-
dator!*

*Latro
primus
Christi
praedator
Iuda.
Gen. 48.*

*Nota 3
Ennus
duobus
salvatur
Cec.
Rom. 31.*

Ps. 74.

*Gen. 40.
Mat. 24.*

Spes 6.

Spes 6.

*H*ic est tertius nostræ Cythare sonus: *Dicitur De ter-*
Marijna, Muli[us], eccl. Filius tuu. Deinde di-
venit hora, iugeditur. Nempe oportune accessit, cu[m] discep[ta]to: Ecce Mater tua. Sonus utique Matris ho-
bitus & Filius dolorosus, qui utriusque anima peruersus, Terrus
quasi gladius biceps & his acutus. Aderat ibi Mi-
ster Christi, dolores Filiis considerans, fixis in cum corporis
in Cruce & animæ oculis, modò faciū caput spinis trans-
fixum; modò eruentes pedes, modò manus bene-
dictas; clavis perforatas; Singulaque vulnera, tot doloro-
cordis eius erant vulnera peracerbata, quia teste S. Iohannes
Bonaventura, in corde ipius erant unita, quae per
corpus Filii erant parva. Ibi ergo cor eius fuit fla-
gellis confusum; clavis penetratum; lapis confu-
xum, lancea vulneratum. Ibi viscerata matrem omni
fueru[m] amaritudine repleta, ita ut possit dicer: No-
stru[m] me vocare Mariam, hoc est instat stellaru[m]
Threnos;
Por[tu]r erat dolor etiam acerbissimus Filii, vide-
re sic afflita Matrem. Converit ergo oculos ad
videre sanguine immadentes, ut contempluerit fa-
cium eius lacrymas iranguam: immo cor suum
Christo convertit cor eius gladio doloris tranverbera-
cerbissimum. Duplex hic certamen oculorum & cordis in
Iesu & Maria, per reciprocum amorem & iau-
tum. Oculi Iesu uno eodem tempore fellina-
bant ad mortem, & scelereturquebant ad Matrem.
Vis mortis iam eos cludebat ad defecum: visa-
re sic afflita Matrem. Converit ergo oculos ad
videre sanguine immadentes, ut contempluerit fa-
cium eius lacrymas iranguam: immo cor suum
Christo convertit cor eius gladio doloris tranverbera-
cerbissimum. Duplex hic certamen oculorum & cordis in
Iesu & Maria, per reciprocum amorem & iau-
tum. Oculi Iesu uno eodem tempore fellina-
bant ad mortem, & scelereturquebant ad Matrem.
S. Chrysostomus aut certe ne ex hoc verbo voluit ip-
s. Reg. 19
se primi David, sed nunc benedicens consequitur
veniam, ob diem tropheis, sed id non ad tempus, mulier, significat ipsam efl. Muliern illam per
qui eum per Salomonem iussit postmodum David inter te, & Muliern; de qua in Genes: Inimicis ponam
puniri. Maledicet et hic Christo, secundum ib. Gen. 3,
narrat, & latrones, blasphemabant rabilis intentio mutatio, dum pro Filio Dei substi-
sum latrone. Sed m[ea] agnosco, non peccatum suum, mutatio ei[us] Fiis hominis, pro Domino servus, pro
venit in occursum Regis & Domini sui primus, Maestro discipulus, cui etiam dicuntur: Ecce Mater
et idea meretur veniam & gratiam, non scilicet iua. Arque hic quoque mysterium ostinetur, quia S. Ioannis
ad tempus, ut scemci, quia Misericordia & ver- u[er]ba. Atque illi quoque mysterium ostinetur, quia omnis in persona huius discipuli Maria à pa-
zat Dominum manet in eternum: non ita bonum, Christo commendavit Mat[er]i; omnibus nobis ba-
qua & his conqueritur Dominus: Misericordia & ver- s[er]ba. Hoc quoque notat SS. Patres, quod Joannis specia-
progenie:
ab eo dicitur: Ecce Mater tua. priu-
la. Inter illa verba adoptiva filio contingit, ita coniugate
Christus divinam quandam virtutem his verbis filiorum,
comit.

Sunt ueris, ut imprimis eis cordi virginis singula: quod Verbum reliquerit humus sicut est, ut dixerit quendam amorem matrem in Ioannem, foris heretici Eusebiani. Numquam enim Divis in Crucis tunc quam natura mortibus inseparabile reciprocitas ab Humanitate separata fuit, hoc est ab animalibus. Iohannes reverentiam huius, qualem ma, vel corpore, etiam in triduo mortis. Sed enim ipse Christus naturales filii fortinuntur: Arnoldus Abbat. lib. consolationem subtraxit in fine, non separavit ueritatem. Si deliquisse visus est auxilio, hypothesi. 6. B. bb. 8. 1. P. Transfunditur in Iohannem filia auctoritate: si deliquisse visus est auxilio, hypothesi. sed fons, formaturque, & confirmatur in ambobus pietatis. Non etiam haec derelictio unius gratia concurrit complexus, non extra. Quod Christus desperaverit, ut blasphemat Calvinus. Quomodo enim de-

S. Ioannes Sicut postea Iohannes adoptione speciali filius speraret, qui semper actualiem possessionem beatitudinis. Iohannes adores, ita heres quoque factus est virtutum tuuidinis tenet: qui que in manus Patris spiritum eius, & dolorum. Nihil aliud Virgo posedit pro divinitate eius crucem Iesu, & amorem ardente, cum humilitate, patientia, puritate eminente conjunctam. Id etiam fuit hereditas Iohannis, haec ejus nulla enim re vel ullum solamen poterat reperi. **M. V.** divitiae. Nempe si filius & heres. Si Elias in Elysium spiritualem adoptatus ab Elia, eius spiritum spinarum transmutatione, Manu & brachia sua duplice participavit: similiter & Iohannes spiritum Christi & Mariæ. Et certe singularis eius usque ad crucem fidelitas, meruit ut partem haberet extra fratres: propterea constitutus est à Domino. Defensor domus fuit, Custos Sacratissimi Tabernaculi, Tutor Virginis & paduus Mariae, Testis integratus, Coadjutor laboris, Consolator doloris, Confessor pietatis.

Sic & a- Huius etiam pietatis confortes sunt, quicumque Martyres in tormentis suis solamen aliquod habent, ex iuxta crucem cum compassione stant. Audi exemplum ex Ludolpho à Saxonia. Exstat, inquit lofatu sic derelinquit: Denegat Filiu quod seruip, cuiusdam Religiosi mirandus hic fervor & puritia, & devotione in hac verba: Ecce Mater tua. Dum enim non sum confusa, Psal. 2. Ego autem vermis, & approbante mente voluerit, solitus erat in lacrymas brum hominum. Vaque dolorum omnium, ad te solvi, ut annos ferè viginti lacrymas perpetuis esse clamo, & non exaudi. Clamabo tamen, & non ad fumetur, que sapientia in portum ei serviebant. Vnde insipientiam mibi. Clamabo cum Prophetis: Salutem quories memoriam. Passio Christi subiicit, & permetit Deus, quoniam intraversum aqua & que ad avenirat ad hac verba, obtrusus lamentis has Matrem nimam meam. Psalm. 68. Clamabo ut Jonas: Procedebat voces: Ecce Mater, qualiter pendit Filius cistim in profundum, abyssus vallavimus, pelagus tuus. Tunc Filius: Ecce Mater tua lacrymosa & dolorosa, & tota derelicta Mater tua. **Hec Ludolphus.**

Vide La- Refert quoque Blosius Abbas Mon. spirit. c. x. Secundo, derelictione hoc confitit, quodd ipsa- tum Blo- quendam virum potentem in facculo sexaginta con- met divina natura in Christo, reliquit humanam sum Mo- tiquis annis nonquam fecisse bona confessionem: naturam fini illo solario, permittens eam in agoril. c. 1. at in extremo tandem morbo, urgente S. Brigittæ, nia, omnibusque angustiis ab horro usque ad crux & Confessarium suum ad ipsum mittendo divino cem, in qua sustinebat ipse omnium M. rituum instictu, vita præterita tandem agnoscere erro- dolores, & quicumque electi Dei unquam iusti- rem cum compunctione, & lacrymis, ac integrâ nuerunt. Voluntatem hande derelictionem ex- confessionem. Sexto exinde die defunctus est, de primæ hac sua voce, ne quis putaret inter tota quo postea Dominus ad sanctam Brigittam: Ille tristissima tormenta cum divina fui consolacio- non descendit in infernum, sed venit ad Purgatorium ne, quæ vel collectetur, vel minuetur accibitas. propter contritionem & confessionem. Bonitate mea Simul voluit his verbis ostendere, nullam ex par- quaque ad ultimum pavulum expeditum homini con- te sua esse derelictionis causam, Peccatum in eo pingui- versionem: & meritis Mariæ meæ, cuius dolori vi- tates omnium nostrum. Ne ergo in Christo ignorâ- venis ille compatiscebat, salutem invenit. Vide ergo tia, nos impatiens fuit, sed clamat ipso instar quomodo compatio erga dolores B. Marie prole patiuntur, qua in lecto crucis patiebatur filius ad salutem & pauidum sempiternum. De hac spiritualem non sine vehementia doloris, nemine plura. **De qua-** Quidam Iohannes Cithare nostræ dolorofus, est eius insignitus possunt hoc eodem nomine quo po- to Verbo iste: Deus meus, Deus meus, ut quid dere- stamus filius mortis Rachelis, BENONI scilicet. **4. Sonus liquisti me?** Hæc derelictione non confitebatur in hoc cert, id est, filius doloris mei.

Rational. Evang.

K k k

Inter-

Cur Christus non est natus? Interim, & benigne Domine, non est nos
ceste venire Angelum, qui tibi causam exponat, **Q**VINTUS CYTHARÆ nostræ extensis sonus est De quin
cure derelinquas aut qui te confortet, ut in horæ omnia quia consummata sunt, ut consummari curto. **I**ste: STUDIO De quo Evangelista: Sciens loco Verbo
Hinc ergo ex promoto, ac consolationem meam, Scriptura, dixit: Debet necesse compleri excessi
& accompaniacionem tuu. Hoc factum est, ut immo illa scriptura Psalm. 63. In finibus potaverunt me Christis
menam charitatem in me declaras. **Q**ui a ergo De accio Vehementis porro erat illa finis, qua & oraculo
relinqueris a Patre satisfaciens pro me. **H**oc saepe morientis specialiter exprimi debebat. **C**ruce suo. **P**sal. 63.
Resp. 8. **E**stum, ut per hoc promovearis ne Martyres & Proveniebar autem ex eo quod totâ nocte & die istissime
elegit uiri dereliquerentur in tormentis, sed con fine quiete illa fuerat huc illa tractus, non sine unde pre-
solatione per te abundantem. **H**oc factum est, ut discrutione & exsiccatione totius corporis; vineria
per hanc derelictionem etiam conquereris ne nam nec ullo lequeo refectus fuit à confratre;
unquam nos dereliqueret misericordia tua, dum deus dici. Deinde ex eo quod maxima pars san-
cte clamaremus. **Q**ua dixi per Prophetam, quinis eius exhausta fuerit per vulnera sua, cum
Isa. 62. **N**on vocaberis ultra, Derelicta. Mercede ergo per flagellationem, tum in coronatione, tum in bau-
Psal. 70. **D**omine cum defecisti virtus mea, ne derelinquistis me in tempore iudicis, &
quos me, nec prouicias me in tempore iudicis, &
Psal. 22. **C**um verò in toto corpore gravissima tortura tolleret Cur Christus
derelicitas, sed postea semper dicere: Misericordia recta tormenta, in capite spinas, in manibus & pedi-
tus multitudine subsequetur me omnibus diebus vita mea. Ita bus clavos, quid est quod solum loquitur de hac rapacissi-
tate, ut usque ad ultimum vitæ halitus numerus sit:
quam derelinquam te, possimque dicere fecit Eli- **P**rimo, quia illi corporis cruciatum patet, hic si loqua-
zus Elias: **V**ivit Dominus, virvit animatus, quia latebat. **S**econdo, quia voluit nomen eius se pati tur-
non derelinquamus, sequar te quicumquieris, e in lingua & palato pro primi peccati dilectionis. **K**epha,
tum per spinas, clavos, cruces, per qualcumque aspergim, ne illud incepatur in dulcedine pomorum Paradisi:
afflictiones. O felix tu nunc dereliquis, que me ita suam accipit in amaritudine feliç in crucis
am impedit, aut reparat, derelictionem infeli-
horto & ligno. **S**icut ergo Christus ut propeccato
gule faciat, quod in Eva & Adamo praecepsit.
en!
Ceterum norat Evangelista, Christum sic in-
clamasse circa horam nonam, arque prius teas que gurgula patitur epulo in tormentis.
Nota. **P**oratur ut Sancione, è mandibula, hoc est è crux, **N**um. 20.
bras factas esse ab hora sexta usque ad horam nonam, Sole retrahente radios suos. **H**oc fuit si-
ce aquam educere. **I**mō ipse Petrus era, Petrus Moy-
gnou p̄t̄ divinæ in abominationem sceleris Iu-**N**um. 20.
fis, quæ bis percussa (Gemina percussio per Vir-
gine) testimonium quoque glorie illius quem magis crucis duo signa (signabat) aquam ad
ipsi noluerat agnoscere, denique & his fuit rescolandum dare poterat. **S**ed charitas eius non
symbolum concitans admirans eorum, quam voluntatis rivos produceret sanguinis, quibus &
& ipsi creaturæ insensibiles condamnat, com-**N**ostra peccata purgate; & sicut in nobis malig-
patientes Creator. Subtrahit ergo se Sol; ne lu-
dam extingueret. **Q**uadrophtis siti laborant homi-
num tanto sceleri videtur commode, fed il-
lud excruciari, similique designat illum Solenem occi-**Q**uadruphtis siti laborant homi-
cidere qui illuminet omnem hominem venientem, multitudine eius sicut exaurit. **S**ecunda viaductus
tem in hunc mundum, cuiusque luce mentes Iur de qua Ia. 2. **Q**uasi surbo impellens parvum, & si-
Pide Cor. **I**nstante. **A**egyptiorum exterminis tenetissimis & o similes languidis. **B**ibem, scientes divitias eius, **I**a. 25.
Trajan. **E**stus fuit & vindicata. Verisimile autem est in Iob. **Q**uarta est voluntarium. **C**ompupravit pices Iob. 3.
Esp. 32. **C**oncordia. **I**llis tribus horis tenebraram, stupescatos obstat. **S**ine aqua & moriantur sit. **A**d hanc igitur multipli-
1 Reg. 1. **p**uisse hos qui circa crucem insolenter se gesse-**I**a. 50.
rant, quia nihil dictum tunc legimus, aut ludus illi sit, qui publice clamat: **S**i quis sitis venias ad
scuci afflantibus, ut à Dominio in cruce pendente.
Johann. 7
Ter. Impletum igitur illud fuit: **A**mpii in tenebris Sed cui sit ille qui de mediis aqua vellet al-
conspicere? Sic & apud Aegyptios silentium magis ter Ionas exclamare audierat: **I**ntraverunt aqua p. sal. 68
num fuit in tenebris illi crudanis, quæ harum te, nique ad animam meam: Numquid haæqua cum
nebrarum typus fuere. Quod si quereras, quid tunc valent refrigerare, & sicut temperaturest heu! ma-
egerit Dominus? **R**ecidit dixerimus, Patrem pro ris aqua sunt, & ideo falsa & acerba; non sitim
sit & pronobis oratio in silencio, & supremi laetitia extinguent, sed account tribulationis aqua ama-
cerdotis partes egisse sublimi modo. Cum autem ia. **H**is tamen cum crucis signo se immergens, fe-
nestrari tempus quo spiritum erat tradidit, ne circa eas postmodum valorem amaretur eis tol-
pataretur iam mortuus, sed agnoscetur adhuc lens amaritudinem, sicut olim ab aquis amaris Ma-
tivus, clamavit vox magna, Deus meus, Deus mihi immisus arbore, aut ab aquis Iericho immisso
Ihesus.

Yeruna

Veruntamen nec omnia aut accendere possent. Quia enim effluantissima haec fontes Christi valerent sitim extinguere, quia sitis mea loquitur, nisi fragrantissimum amorem non tam corporalis est sitis, quam spiritualis, de me incendium? Itaque fibundus pender iux-
siderium scilicet ardens redemptio & salutis ea fontem cordium nostrorum, & unicuique solle. Sic enim dicit S. August. in Psal. 61. Sitis nostrum dicit: Da mihi pauculum aqua de hy-
mena Iesus vestra est, redemptio vestra, gaudium ve- dria tua, aquam scilicet devotionis & com-
fratiplicis animarum vestiarum, quam corporis mei passionis, lacrymataque mutui amoris; sic re-
cruiciatus metenies. Nempe sicut de Diabolo dici- frigerabis sitim meam. Sed quousque est
quando ad nos tristitiam damnum, ut qui aures apertis ad hanc vocem! Vafa cordis
cupia quod Iordanus influit in os eius, hoc est nostri acida & fellea, plena superbia, odi, vivo-
quod cupias deglutire omnes baptizatos, qui ris, imputritatis carnalis, nonnisi ei acerum de-
fol. 40. per Iordanem significantur, quia in Iordanem in-
cepit baptismus Christi, sic dicimus, quod Christi
titus multo ardenter sitiat salutem nostram. I-
talis anno Christi 34. num. 126. fuisse ex temporis
deo ergo sit, quia flamma amoris & doloris o- illius more parata acerum, spongiam, hydropum in
mnis eius interiora adfusit & exciscavit, dum in monte Calvariae; ut si opus esset, spongia plena a-
term impii secum sanguinis eius parvatur, nee ceto, hydropo effusus, seculum, vulneribus crucifi-
se valent extirpare. Ideo sit, quia virgin- xorum admovebatur ad fistendum sanguinem, ne
ta tribus annis post ovem erraticam eucurrit, scilicet nimis citò cruciati morebatur: habet co-
utad salutis viam revocaret: nunc ergo in fine nim hypsopus, ut etiam spongia, & acerum vim
cursus non mirum si se exhaustum inclameret & si sanguinis fistendi, ut ex auctoribus nonnullis
tientem. Denique ideo sit, quia ob desiderium probabatatem Cardinalis Baronius.

Salutis nostra, plura ferre tormenta parvus est, Septuaginta spinas ce- Sextus sonus Cythara nostra est ista: Consummatum est. Quamquidem honorare vocem edidit Verbo,
quam hucque ruerit. Si septuaginta spinas ce- Christus in cruce extensus, postquam acerum sexus,
rebro fixas perpetius est, ut nonnulli volunt, pa- illius more parata acerum, spongiam, hydropum in
ratus est pati septuaginta nulla. Si quinque mil- illia istud, parvus est ad millions. In modo para- suo apponens testamento, & illud ob signans, hoc in Cruci-
tus est longe plura ferre, quam posse hostium dixit. Testamentum partim considerat in vita extensi-
vires aut diabolici conatus inferre. Haec est ergo sua decurso preloquum sacre sue pradicatio-
nis, stabiliens hereditatem suam Filii, & no-
refrigerimus desiderio suum, beiendo ad fontem
vite. Sed chea! pro futuris refocillando, fel & ace- sionibus sanctis. Partim etiam in causa illud
cum ei propinquamus, sicut & hi impi. Hinc sequi- instituerat, in corporis & sanguinis sui sacratissimi legato pretiole in amoris pignus relido.
tur in textu Evangelico, Vas ergo possumus erat ac- Nunc illud completi in lecho crucis, legato relin-
to plenum, &c. Ecce ultimum vale, quod exitur ex hoc mundo offetur, ecce ultima causa que ei quens peccatoribus indulgentiam, latroni Para-
paratur: pro cibo fel, pro potu acerum, pro-
piniator fornicum, & coelici roris imbrisque lat- Pati spiritum, & ideo dicit: Consummatum est, Consum-
baru felle. O crudelitatem in celum clamantis Oloris multa in se complectitur significatio multa
tem, quam de die in diem imitantur animi mystica. impi!

Quem possumus fieri Christo praefare, & debet nos- Primò Consummatum est, quia omnes Prophe-
tienti Christo praefare debemus. Illa Iacob Patria: Vidimus cum depe- tatur.
ribus, Damis libere. Sed hic est ponus & cibus dum novissimum virerint, virum dolorum, non
cibus, ut homines faciant voluntatem Patris: erat ei species negue datur. Illa Hieremia: Ego quasi Hier. 1. Quare ergo hunc cibum & potum ei non proprius qui portatur ad vitam. Illa Daniela: Post Dan. 9. Apud unumque conqueritur inter- septuaginta hebdomades occidetur Christus. Immò rius de sua sit. Quasi dicit: Asperga ut salutis illa Jacob Patriarcha: Lavabit in vino solam tuam Gen. 49,
gratia exhaustus sum & consumptus. Vide quam horum in sanguine vita pallium suum. Denique illa Moy-
ribiles portantes crucianus. Sacra bonitatem crude- lis penitredigunt angustum tuos, meum peccatore terre, & tamen adhuc sitio. Non Secundò Consummatum est, quia omnes figura-
dam sati satum est corda mei desiderio, amoris mei re, umbra, ceremonia, sacrificia, praefigurata
flamma genitrix resinxit a se. Et enim si fieri possit cantia Messiae mortem cessant, sic et cessat praefiguratio & Patria gratiam fore, vel nullitas ob salutem omnium ludum hora sonante. Innumeræ ergo figurae, usus frumentorum, & ad extremum indicit diem in qua praecesserunt ab initio saeculi completæ sunt his doloribus pendere optare: tanquam ut immensum Abel fortas in agru adductus, & a fratre crucifum vobis cordu mei amorem restatum redderemus, an- deliter interemptus. Ecce Noe iacet in taberna- cula pectora vestra emollire & ad me amandum colo nudus, à Filiis irrisus: Ecce Isaac in montem

Abb. Blasius & Thau. Secundò Consummatum est, quia omnes figura-
dam sati satum est corda mei desiderio, amoris mei re, umbra, ceremonia, sacrificia, praefigurata
flamma genitrix resinxit a se. Et enim si fieri possit cantia Messiae mortem cessant, sic et cessat praefiguratio & Patria gratiam fore, vel nullitas ob salutem omnium ludum hora sonante. Innumeræ ergo figurae, usus frumentorum, & ad extremum indicit diem in qua praecesserunt ab initio saeculi completæ sunt his doloribus pendere optare: tanquam ut immensum Abel fortas in agru adductus, & a fratre crucifum vobis cordu mei amorem restatum redderemus, an- deliter interemptus. Ecce Noe iacet in taberna- cula pectora vestra emollire & ad me amandum colo nudus, à Filiis irrisus: Ecce Isaac in montem

K k 2 ascendit

ascendit portans ligna holocausti. Ecce Scala Ia- melius, quam in manibus illis quæ semper exten-
dō cresca, in calum viam parans, & Dominus te fuit ad amplectandum nos, & prosequendum?
innixus scilicet. Ecce Ioseph, tunica polymita fa- Scapula sua obumbratii tibi, & subponit eius spes? Psal. 90:
guine tincta. Ecce serpens elevatus, quem qui a- rabii. Seuo circumdabit te, & non timebis à timore
spexit, vivet.

3. Terciū, Consummatum est, quia complectum est Sicut porcū omni tempore animum, tanquam
opus redemptio noster. Opus consummari quod pretiosum depositum Christi sanguine emptum,
debet mihi. Omnia ergo Patris mandata consum- ad tempus nobis commissum, reponere debemus Intermit-
tata sunt in passione, ita ut vel minimum pun- inter manus eius qui commisisti ita maximē te. na vita,
tum non defuerit. Omnes dolores accepimus si ponit debet & ei commendari in termino vita ob Deo ma-
& pretiis copiosa solutio facta est pro debito. Dæmonis infidias & infulas. Hoc voluit edo. xime cō-
peccati cum diu unctione chyographi. Disruptum cete hic Christus. Infidatur enim tunc vobis. mendan-
est imperium morris & Diaboli, ut finem accipias mentisimē, omnesque vites confert, quia agi. dus spiri-
regnum fecerat. Dan. 9.

4. Quartū, Consummatum est, quidquid æterna bili confusione. Ipse verò in omnibus tunc adeat
sapientia constituerat, quidquid rigor iustitia inhians prædæ, ut etiam dicant nonnulli ex sacris
exigebat, quidquid charitas poterat, quidquid Scriptoribus ipsum fuisse in sinistra parte crucis,
desideria Sanctorum Patrum & Angelorum po- expectantem spiritum Christi mortientis. Spera- Nota.
sebant, quidquid erat conveniens ad redempcio- balaliquam in eum poststatem in illo extremo
nem nostram; nec amor ultra pregrederetur. discrimine via & vita huius: vel saltem præten-
debat in ipsum captivitatem, sicut & in carcere, debarat in eis iuris vendicare.

5. Quintū, Consummatū est, Matrimonium Chri- Sti cum Ecclesia, iam ab initio seculi præfigura- inhians prædæ, ut etiam dicant nonnulli ex sacris
tum & promissum: initiatum in Patriarchis, præfig- nonnulli, favente quod dicitur post tripli-
catum in Prophétis, consecratum in locutione, ad tentationem Diabolum reliquis Christum ad
perficit in cruce. Hi est dies desponsationis tempus, quia oīmūrūm in morte adhuc tediturus
perfectæ, in sponsalitia corona spicata, & thalamo erat, tristitia, cruciata, desperatione aliqd spe-
cruis florido.

De septi- De septimo Cithara nostra sonus est: Pater in Postquam Patris commendasse Christus spiri-
manus tunc commando spiritum meum. An sonus Re- tum suum, emissa magna voce, & inclinato capite
Verbo. demptor noster iudicij divini timet severitatem tradidit spiritum. Cur cum clamore expirat, &
Sextimus in fine suæ vitae? Sed Pater omne iudicium dedit Fi- eur inclinat caput; copiosè declaratum est à
Christi llo. An Dæmonis afflatus aunc ueretur? Sed vires nobis Horti Pastor tom. 1. tract. 3. lect. 21. Illuc
foras 10.5 ciui contrivit, & ipse paulò ante dixit: Venit Lectorem remittimus, ubi & de vulnere lateris
foras 10.5 Princeps huius mundi, & in me non habes quicquam. Domini trahavimus, immò & de quicque tuis
foras 12. Et tunc: Nunc Princeps huius mundi eicietur for- vulneribus. De quibus multa addi possent, sed
ras. An vero percellitur timore inferni, vel p. breviter confulamus.

Gen. 49. Gen. 49. narum! Sed ab his nos uite libertate, & soolia. 2. Hi sunt Quinque grandes characteres libri Tituli
infernō detrahete: Ad prædam ascendisti Fili mi. mysticæ in cruce extensi, inuis & foris scripti i in-
Car Chri- Cut ergo tam sollicite in manibus Patris spiri- 8. vul-
tus am- tum commendat, si nihil horum timerit. Nempe characteres legentibus insonat Lamentaciones. Christi
follente suo nos instruere vult exemplo, ut namquā fe- & Carmes, & Va. Penitentibus lamentum ins-
spiritum curi de nobis, in manu Dei reponamus animas dicunt, Iustis carmena amoris & gaudii in suis-
in manus nostras omni tempore. Nam non sine periculo est Peccatoribus in peccato perseverantibus. Aeter-
Patris anima nostra in manibus nostris. Tamquam enim Vx proclamant
commen- 3. Hi sunt Quinque Porticu iuxta Pisceanum pro-
Agris. tamquam candelam accen- baticam, ad quos accedere possunt omnes ægri, ut
sam hanc circumferimus, expositam tribus ma- lanitatem consequantur, non certo tantum tem-
ligosissimis ventis, Carni, Dæmoni, Mondo, pore, sed omni planè. Accedat ergo multitudine lan- Ioann. 9.
qui nunquam cessant suggestionibus suis infi- questris, secornis, ardoribus, claudoribus, quia om-
ori ergo securitate eam deponamus in manus na tempore mortuaria aqua & sanguis ad eorum sa-
eius qui lucem ipsius tutari potens est, dicamus. nificare. Nec dicant: Non habeo hominem, quia
que, cum Psalte: In manus suis fortes me. Vbi ibi eon fixe expectat Homo Deus.
putas melius erit anima nostra, quam in mani- 3. Hec sunt Quinque loca refugii, ad quæ omnis
bus eius qui eam creavit ad imaginem Divinita- teus admittitur.
tis sue. Vbi melius, quam in manibus illis quæ 4. Quinque loca orationis, in quibus sincero cor-
pro nobis clavis sunt affixa? Vbi melius, quam de orationem fundentes, tempore exaudimur.
in manibus illis quæ misericordia affluit, nec] 5. Quinque ora aperte, quæ amore nostro
affluit coram per quæ clementi. Deinde ubi polcant, & misericordiam Dei nobis implorant.

6. Quin-

De
Op
mC
exa
prof
Pra

Heb

Cann

Chri
mag
& a
n ve
rū pro
xeru
Ezech
Zack

6. *Quinque Toreularia, vel Cellaria, è quibus vi. &ificantem & mandantem prædixerat Ezechiel, num ferventes amoris omib[us] propinatur à Sp[iritu]. & Zacharias. Itaque ut hæc oracula adimplerentur, Christus ad aquas Iordanis accessit, & sibi baptizatus est, ac baptismum vim habentem sanctificandi induxit. Deinde & alium baptismū sanguinis subire voluit, de quo ipse: *Baptismo habeo Luc. 12.**
7. *Quinque Vbera, lacte semper plena pro parturienti.*
8. *Quinque Propugnacula, in quibus proteguntur contra omnes iniustus hostis milites timentes.*
9. *Quinque Foramina Petra mystica, quæ sunt solū, fed in aqua & sanguine; quia & per sanguinem refugium Herinacis, vel Columbis. Ibi ergo nemo sanguis vim sanctificandi indidit, Ioannes continuamus manus nō nostram per frequentem meditationem; oremus, ibi quietamus, etiam sanguinem fuderis, ut foret Praecursor sam ibi adoremus, ibi fugamus, ibi os permaneas & per mortem & martyrium, quam per vitam & prædicationem, tamen non potuit sanguine suo vim sanctificandi dare Baptismū è se collato, nec in pretium redemptio[nis] illum offere.*

LECTIO XIV. BIPARTITA.

De aqua & sanguine in Christi ex latere profusione.

Hab. 9. *Hic est qui venit per aquam & sanguinem Iesus Christus; non in aqua plenum, sed in aqua & sanguine 1. Ioan. 5.*

Moyses lecto mandato legis aspersit aqua & sanguine populum & librum, dicens: *Hic bala certissima eius in nos amoris. Sed clauditur est sanguis resaniens quod mandavit ad nos Deus, ut tradit Apostolus. Sic aqua & sanguine antiquū aperit in passione & cruce, ubi consummati defudit sanctum suū, & confirmat. Similiter bebat mysterium redemptio[nis]. Add: quod in in Christus novum testamentum & fœdum, voluit carnationē & nativitatē sua Filius Dei venerari in sancti & stabilitati per aquam & sanguinem. Sicut aqua & sanguine, quia corpus a sumptu regnatorum & cinis vitale aperit, in qua & intelligit phlegma & melancholia, sanguinis antedicta ad evanescenciam carnis quanto magis Sanctus Christus, qui per Spiritum sanguinem se meipsum obvolutus immaculatum, emundans conficiet, sicut aqua & phlegma si calcet sit lumen & melancolia, dum itaque dicitur venisse ab operibus mortuis ad servandum Deo viventis? inquit idem Apostolus,*

*Hoc fodus per sanguinem & aquam dedicatum rememorat Ecclesia tota Hebdomada sancta. Non loquimur tunc nisi de Sanguine & Mortuorum, de Crucis & Flagellis, de spiris de aqua lacrymarum, de aqua compunctionis: enique de Purificatione regis Jordanis Canalibus, cui vult assimilari Co[munitas] Etates capitii nostri, ut in illo nos sanguine & cordis purificari nihil sanguinem cogitemus, neque illius efficaciam percipiamus. Tandem & Calix reconciliationis a sanctificatione in remissionem peccatorum. Addere possemus, quod initium miraculorum suorum auficione, venit in aqua & sanguine, dum scilicet aqua conseruantur & pronuntiantur à dilecto Discipulo Domini, veritatem vinum, qui est sanguis uera. Utquebat cordis eius Filius specialis, veritatem indagat, hoc conversione suum salutarem cruentem, quo debet sponsam suam & potare & bleneri: *Lavabis Gen. 42.**

Primo, Prophetæ prædixerant Christum in in vita solam suam. & in sanguine uera pallium hunc Orbem venturum, cum ut sanguine suo ille suum, dicebat Iacob hæc prædictos, & præcepit & prædictos, ut aqua Baptismū expiatet & luctificaret. Sanguine enim suo pro nobis filio to initias suam passionem. Ibi enim non solum ^{veniente} baptizatio redimendos, & Deo reconciliandos, significat fundit sudorem, sed & cruentem per omnia corporis suum, ut omnis illa sanguinis effluo in victimis & poris sui veri membra, ut & ver omnia corporis suum sacrificiis anti quis. Baptismū autem aquam sanguinem mylici membra. Ror ergo aqua, rorque sa-

KL 3. genit.

Secundo, iam ab infancia licet intueri quomodo venerit in aqua & sanguine in ipsa circumcisione, ubi incipit fons sanguinis aperiri, cui iungitur aqua & sanguine in sanitatum lacrymarum, quibus irrigat pri-

um sanguine &

in Circum-

cisio[nis].

Sic iam incipiunt Aqua & Sanguis esse sym-

bola certissima eius in nos amoris.

Sed clauditur

est sanguis resaniens quod mandavit ad nos Deus,

ut tradit Apostolus. Sic aqua & sanguine antiquū aperit in passione & cruce, ubi consummati defudit sanctum suū, & confirmat. Similiter bebat mysterium redemptio[nis]. Add: quod in in

Christus novum testamentum & fœdum, voluit carnationē & nativitatē sua Filius Dei venerari in sancti & stabilitati per aquam & sanguinem. Sicut aqua & sanguine, quia corpus a sumptu regnatorum & cinis vitale aperit, in qua & intelligit phlegma & melancholia, sanguinis antedicta ad evanescenciam carnis quanto magis Sanctus Christus, qui per Spiritum sanguinem se meipsum obvolutus immaculatum, emundans conficiet, sicut aqua & phlegma si calcet sit lumen & melancolia, dum itaque dicitur venisse ab operibus mortuis ad servandum Deo viventis? inquit idem Apostolus,

Hoc fodus per sanguinem & aquam dedicatum

rememorat Ecclesia tota Hebdomada sancta.

*Non loquimur tunc nisi de Sanguine & Mortuorum, de Crucis & Flagellis, de spiris de aqua lacrymarum, de aqua compunctionis: enique de Purificatione regis Jordanis Canalibus, cui vult assimilari Co[munitas] Etates capitii nostri, ut in illo nos sanguine & cordis purificari nihil sanguinem cogitemus, neque illius efficaciam percipiamus. Tandem & Calix reconciliationis a sanctificatione in remissionem peccatorum. Addere possemus, quod initium miraculorum suorum auficione, venit in aqua & sanguine, dum scilicet aqua conseruantur & pronuntiantur à dilecto Discipulo Domini, veritatem vinum, qui est sanguis uera. Utquebat cordis eius Filius specialis, veritatem indagat, hoc conversione suum salutarem cruentem, quo debet sponsam suam & potare & bleneri: *Lavabis Gen. 42.**

KL 3. genit.